

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи студентів з дисципліни
«Облік зовнішньоекономічної діяльності»
(для студентів спеціальності 7.030509 «Облік і аудит»)

Затверджено
редакційно-видавничою
радою університету,
протокол № 1 від 7.06.13 р.

Харків
НТУ «ХПІ»
2014

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи студентів з дисципліни
«Облік зовнішньоекономічної діяльності»
(для студентів спеціальності 7.030509 «Облік і аудит»)

Харків
НТУ «ХПІ»
2014

Методичні вказівки до самостійної роботи студентів з дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності» для студентів усіх форм навчання спеціальності 7.030509 «Облік і аудит» / уклад. М. В. Рета. – Х. : НТУ «ХПІ», 2014. – 23 с.

Укладач: Рета М.В.

Рецензент: Погорелов І.М.

Кафедра економічного аналізу та обліку

ВСТУП

Метою вивчення дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності» є отримання знань щодо здійснення зовнішньоекономічних операцій, відображення їх у бухгалтерському та податковому обліку.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен: знати принципи здійснення та обліку зовнішньоекономічних операцій; вміти відображати в бухгалтерському та податковому обліку зовнішньоекономічні операції; заповнювати первинну документацію щодо обліку зовнішньоекономічних операцій, складати фінансову звітність; заповнювати документи щодо митного оформлення товарів; практично вирішувати ситуації в галузі зовнішньоекономічної діяльності.

Однією із основних складових вивчення дисципліни є самостійна робота студентів. Метою самостійного вивчення дисципліни є сприяння засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формування знань, умінь і навичок щодо теорії, методології, організації, застосування здобутих знань.

Основними завданнями самостійного вивчення дисципліни є:

- засвоїти основні категорії та визначення;
- вивчити зміст теорії та методологію обліку окремих зовнішньоекономічних операцій;
- набути практичних навичок щодо відображення господарських операцій у системі рахунків;
- навчитися аналізувати діючі нормативно-правові документи;
- ознайомитися з особливостями оподаткування окремих зовнішньоторговельних операцій.

Після виконання контрольної роботи студент повинен знати:

- загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності та їх сутність;
- роль, місце та завдання системи бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності;
- порядок застосування нормативно-законодавчих актів на підприємстві

Заняття 1

ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ТА СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ, ЩО ОПЕРУЮТЬ НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ

Мета заняття: вивчення загальних принципів організації бухгалтерського обліку на підприємствах, які займаються зовнішньоекономічною діяльністю, вивчення порядку реєстрації суб'єктів ЗЕД та визначення основних нормативно-правових документів, що регулюють діяльність суб'єктів ЗЕД.

Завдання для самостійного вивчення

1. Поняття та види ЗЕД.
2. Принципи ЗЕД та їх вплив на організацію обліку ЗЕД.
3. Порядок реєстрації суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.
4. Теоретичні основи ЗЕД, що історично склалися в рамках світових шкіл макроекономіки.
5. Вплив світових тенденцій на бухгалтерський облік ЗЕД.

Питання для самоконтролю

1. Якими принципами повинні керуватися підприємства під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності?
2. Які органи здійснюють регулювання зовнішньоекономічної діяльності?
3. Який орган влади в Україні встановлює основні напрямки зовнішньої політики?
4. На основі яких документів здійснюється реєстрація суб'єктів ЗЕД?

Заняття 2.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Мета заняття: вивчення основних напрямків зовнішньоекономічної стратегії України, розглянути принципи формування ЗЕ співробітництва, укладання зовнішньоекономічних договорів.

Завдання для самостійного вивчення

1. Основи регулювання ЗЕД, загальні принципи та структура управління підприємствами, що оперують на міжнародному ринку.
2. Нормативно-правові документи, які регламентують ведення обліку зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

3. Міжнародне законодавство щодо бухгалтерського обліку зовнішньої діяльності.

Питання для самоконтролю

1. Основні принципи меркантилізму, теорії абсолютних і порівняльних переваг, теорія Хекшера-Оліна, парадокс Леонтьєва, теорія конкурентних переваг Портера, теорема Рибчинського.

2. Сучасні теорії світової інтеграції та їх застосування в Україні.

3. Визначити рівні які має система регулювання світогосподарських зв'язків.

4. Визначити різновиди зовнішньоекономічної політики за пріоритетами.

5. Класифікація методів державного регулювання ЗЕД в Україні.

6. Проблеми та перспективи розвитку вільних економічних зон.

Заняття 3

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ КОНТРАКТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ В ОБЛІКУ

Мета заняття: вивчення фінансових санкцій, які можуть бути застосовані до суб'єктів ЗЕД, що порушують правила здійснення ЗЕ операцій.

Завдання для самостійного вивчення

1. Особливості укладання і виконання зовнішньоекономічних контрактів (договорів).

2. Характеристика базисних умов поставки.

Питання для самоконтролю

1. Що таке суб'єкти й об'єкти зовнішньоекономічної діяльності?

2. Які існують види зовнішньоекономічної діяльності?

3. У чому полягають особливості укладення договорів між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності?

4. Які види зовнішньоекономічної діяльності підлягають ліцензуванню і квотуванню?

5. Які умови визначаються згідно з Правилами «Інкотермс»?

6. Порядок акредитації суб'єктів ЗЕД на митниці.

Заняття 4

ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ З КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ІНОЗЕМНОЇ ВАЛЮТИ

Мета заняття: розглянути основні методи ціноутворення у ЗЕД, порядок визначення цін у ЗЕД, митне оформлення експортно-імпортних операцій та методи визначення митної вартості.

Завдання для самостійного вивчення

1. Поняття про іноземну валюту та порядок її ліцензування.
2. Рахунки в банках в іноземній валюті.
3. Фінансові санкції пов'язані з порушенням валютного законодавства.

Питання для самоконтролю

1. Визначити особливості ціноутворення на зовнішньому ринку.
2. Визначити джерела інформації про світові ціни, порядок їх використання в Україні.
3. Порядок формування цін у ЗЕД.
4. Митні платежі при здійсненні ЗЕД та порядок їх відображення в обліку.
5. Акцизний збір, порядок його нарахування та відображення в обліку.
6. База оподаткування ПДВ та порядок його відображення в обліку.

Заняття 5

ПРИНЦИПИ ОФОРМЛЕННЯ ПЕРВИННОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗЕ ОПЕРАЦІЙ

Мета заняття: вивчення основних митних процедур при митному оформленні експортно-імпортних операцій та набуття навичок з оформлення первинної документації.

Завдання для самостійного вивчення

1. Характеристика етапів митного оформлення товарів.
2. Вантажна митна декларація та порядок її складання.
3. Пакет документів, що подається на митницю для митного оформлення імпорту товарів.
4. Пакет документів, що подається на митницю для митного оформлення експорту товарів.

Питання для самоконтролю

1. Опишіть основні етапи митного оформлення товарів на митниці.
2. Що таке митна декларація (МД)? На яких бланках складається МД?
3. Який пакет документів подається до митниці разом з МД?
4. Які позначки робить у МД посадова особа митниці при митному оформленні товарів.

Завдання для самостійного виконання

Завдання 1

За вихідними даними, наведеними в таблиці, скласти та заповнити пакет документів для подання на митницю при оформленні експорту товарів (приклади бланків наведено у додатку А (МД, специфікація №5-Е)).

ТОВ «Омега» (м. Харків, код МФО 351005, обслуговування через відділення №816 АТ «Укрсіббанк», вул. Сумська, 23) за договором поставки № 86 від 24.01. 20__ р. відвантажує ТОВ «Важка стройтехніка» (РФ, м. Челябинськ) комплект товарів:

Найменування продукції	Кількість	Ціна за одиницю, грн
Трактор колісний ХТЗ-150К-09-01 без двигуна з комплектом ЗІП	1	406320, 00
Трактор колісний ХТЗ-590950 без двигуна з комплектом ЗІП	1	2825116,4
Усього		688836,4

Курс НБУ на момент відвантаження – 0, 28133 коп. за руб. Мито складає 2 % від вартості товару. Умови поставки FCA. Митний орган вивезення – Харківська обласна митниця. Вантаж не підлягає ліцензуванню. Витрати на транспортування до території Харківської обласної митниці складають 12000 рос. руб. Декларант: брокерська фірма «Вимпел» (м. Харків, вул. Морозова, 2; реєстр № 002400-63. Транспортний засіб при відправленні - вантажний автомобіль АХ 3435 СА, водій Серветник Сергій Альбертович МК 079337 виданий 29.12. 1995 р.

Завдання 2

За наступними вихідними даними скласти та заповнити пакет документів для подання на митницю при оформленні імпорту товарів (приклади бланків наведено у додатку А (МД-2, ДМВ - 2).

ТОВ «Омега» (м. Харків, код МФО 351005, обслуговування через відділення №816 АТ «Укрсіббанк») за договором поставки № 46 від 06.08. 20__ р. придбало у ТОВ «Важка стройтехніка» (РФ, м. Челябинськ) комплект мостів до сільськогосподарських тракторів (код товару 87085035). Вартість поставки – 2101535,10 рос. Руб. Курс НБУ на момент відвантаження – 0, 28133 коп. за руб. Мито становить 2 % від вартості

товару. Умови поставки EXW. Митний орган ввезення – Харківська обласна митниця. Вантаж не підлягає ліцензуванню. Вантаж перевозиться залізницею. Витрати на транспортування по території РФ становить – 57427,03 рос. руб.

Заняття 6

ОБЛІК КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Мета заняття: вивчення основних напрямків обліку отримання кредитів в іноземній валюті від резидентів та нерезидентів, вивчення порядку погашення кредитів в іноземній валюті.

Завдання для самостійного вивчення

1. Сутність і види кредитування ЗЕД.
2. Порядок одержання і погашення кредиту у резидента та нерезидента.

Питання для самоконтролю

1. Порядок одержання кредитів в іноземній валюті від резидентів.
2. Порядок одержання кредитів в іноземній валюті від нерезидентів.
3. Порядок розрахунку та сплати відсотків за кредит.

Заняття 7

ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ З ІМПОРТУ

Мета заняття: вивчення основних понять імпорتنих операцій, особливостей укладання імпорتنих контрактів, вивчення фінансових санкцій, які пов'язані з порушенням порядку правил ввезення товарів на територію України.

Завдання для самостійного вивчення

1. Пакет документів, що подається на митницю для митного оформлення імпорту товарів.
2. Синтетичний і аналітичний облік імпорتنих операцій.
3. Особливості обліку імпорту основних засобів.
4. Особливості обліку імпорту товарів з офшорних зон.
5. Фінансові санкції пов'язані з порушенням правил ввезення товарів на митну територію України.

Питання для самоконтролю

1. Що мається на увазі під імпортними операціями?
2. Які митні процедури при здійсненні імпортних операцій?
3. Податки і збори сплачуються на митниці при імпортуванні товарів?
4. Відмінності бухгалтерського і податкового обліку імпортних операцій.
5. За яким валютним курсом перераховується у валюту звітності контрактна вартість імпортних товарів, одержаних за попередньою оплатою?
6. Особливості оподаткування і відображення в обліку імпортних операцій за умовою видачі на митниці податкового векселя.

Заняття 8 ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ З ЕКСПОРТУ

Мета заняття: вивчення основних понять експортних операцій, особливостей укладання експортних контрактів, вивчення фінансових санкцій, які пов'язані з порушенням порядку правил вивезення товарів з території України.

Завдання для самостійного вивчення

1. Пакет документів, що подається на митницю для митного оформлення експорту товарів.
2. Синтетичний і аналітичний облік експортних операцій.
3. Особливості обліку експорту основних засобів.
4. Фінансові санкції пов'язані з порушенням правил вивезення товарів з митної території України.

Питання для самоконтролю

1. Які операції відносяться до експортних?
2. Які податки і збори сплачуються при експорті?
3. Які документи подаються митниці для здійснення експортної поставки?
4. Які відмінності бухгалтерського і податкового обліку експортних операцій?
5. У чому полягають особливості відображення в бухгалтерському обліку операцій з експорту робіт, послуг?
6. За яким валютним курсом перераховується у валюту звітності контрактна вартість товарів, відвантажених на експорт з наступною оплатою?

7. Як відображається на рахунках бухгалтерського обліку реалізація товарів на експорт на умовах попередньої оплати?

Заняття 9

ОБЛІК КОНСИГНАЦІЙНИХ ТА КОМІСІЙНИХ ОПЕРАЦІЙ

Мета заняття: вивчення порядку укладання консигнаційних та комісійних угод, порядок обліку комісійних та консигнаційних операцій в обліку консигнатора і комісіонера.

Завдання для самостійного вивчення

1. Документальне оформлення консигнаційних та комісійних операцій.
2. Загальні засади обліку консигнаційних операцій у зовнішньоекономічній діяльності.
3. Загальні засади обліку комісійних операцій у зовнішньоекономічній діяльності.
4. Особливості обліку експорту-імпорту за договором комісії на купівлю.
5. Особливості обліку експорту-імпорту за договором комісії на продаж.

Питання для самоконтролю

1. Сутність консигнаційної операції.
2. Особливості договору комісії.
3. Імпорт за договором комісії на продаж.
4. Експорт за договором комісії на продаж.
5. Митне оформлення ввезення товарів на комісію.
6. Митне оформлення вивезення товарів на комісію.

Заняття 10

ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ З ДАВАЛЬНИЦЬКОЮ СИРОВИНОЮ

Мета заняття: вивчення основних принципів здійснення операцій з давальницькою сировиною, порядок відображення в обліку різних форм оплати за виготовлення продукції з давальницької сировини.

Завдання для самостійного вивчення

1. Особливості укладання договорів на переробку давальницької сировини.
2. Документальне забезпечення операцій з давальницькою сировиною.

3. Бухгалтерський та податковий облік операцій з давальницькою сировиною.

Питання для самоконтролю

1. Поняття операцій з давальницькою сировиною?
2. Особливості митного оформлення операцій з давальницькою сировиною.
3. Особливості бухгалтерського обліку операцій з давальницькою сировиною.
4. Особливості податкового обліку операцій з давальницькою сировиною.

Заняття 11 ОБЛІК ЛІЗИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ ТА ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Мета заняття: вивчення порядку бухгалтерського обліку лізингових операцій та порядку здійснення фінансових інвестицій.

Завдання для самостійного вивчення

1. Порядок укладання лізингових угод.
2. Законодавство, що регулює порядок здійснення фінансових інвестицій.
3. Поняття та загальні принципи здійснення іноземних інвестицій в Україні.
4. Основні принципи відображення лізингових операцій в обліку підприємства-лізингодавця.
5. Основні принципи відображення лізингових операцій в обліку підприємства-лізингоодержувача.

Завдання. За договором оперативного лізингу від іноземного суб'єкта господарювання надійшов вантажний автомобіль вартістю 30000 дол.. Курс НБУ на дату складання ВМД: 8,01 грн/дол. Сума щомісячного лізингового платежу за користування вантажним автомобілем становить 200 дол., термін оренди – 2 роки. При погашенні заборгованості курс НБУ становить 8,05 грн/дол., нараховане та сплачене мито – 3 %, митний збір – 0,2 % від митної вартості.

Визначити суми та скласти бухгалтерські проводки.

Заняття 12

ОБЛІК БАРТЕРНИХ ОПЕРАЦІЙ У ЗЕД

Мета заняття: вивчення обліку операцій за бартерними угодами, вивчення порядку укладання бартерних угод, визначення вартості бартерної угоди.

Завдання для самостійного вивчення

1. Сутність бартерних операцій у зовнішній торгівлі.
2. Порядок митного оформлення бартерних операцій.
3. Бартерні угоди та порядок їх укладання.
4. Розрахунок суми бартерної угоди.
5. Облік розрахунків за бартерними угодами.
6. Документальне оформлення бартерних операцій.

Питання для самоперевірки

1. Спеціальні режими для здійснення бартерних операцій.
2. Дати визначення «зустрічна торгівля», «зустрічні закупки», «відкуп».
3. Особливості кредитування контрактів.
4. Ціноутворення при бартерних операціях.
5. Визначення фінансового результату від бартерних операцій.

Завдання для самостійного виконання

Завдання 1

Підприємство «Омега» уклало бартерний договір з іноземним контрагентом на суму 50000 дол США. За умовами цього договору підприємство має отримати обладнання в обмін на товари. Курс НБУ на дату оформлення МД склав 8,01 за дол США. Під час оформлення обладнання було сплачено мито 5 % та імпорتنний ПДВ – 20 %. У цьому ж звітному періоді підприємство «Омега» відвантажило товари на суму 50000 дол США. Курс НБУ на дату оформлення товарів на митниці склав 8,05 грн за дол США, мито – 5 %. Собівартість відвантажених товарів становила 300500 грн.

Скласти журнал реєстрації господарських операцій та відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 2

Підприємство «Омега» уклало бартерний договір з іноземним контрагентом згідно з яким підприємство відвантажило товари на суму 10000 дол США, курс НБУ на момент відвантаження становив 8,03 грн за дол США. Собівартість відвантажених товарів склала 65000 грн.

У цьому ж звітному періоді підприємство «Омега» отримало товари від іноземного постачальника на суму 10000 дол США. Курс НБУ на дату оформлення товарів на митниці складав 8,05 грн за дол. США, мито – 5 %.

Скласти журнал реєстрації господарських операцій та відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Заняття 13

ЗВІТНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ЗЕД

Мета заняття: вивчення складу та порядку складання та подання фінансової звітності суб'єктами ЗЕД.

Завдання для самостійного вивчення

1. Фінансова звітність.
2. Консолідована фінансова звітність.
3. Статистична звітність.
4. Декларація про валютні цінності.

Питання для самоперевірки

1. Баланс суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.
2. Порядок відображення курсових різниць у Звіті про фінансові результати.
3. Вплив зміни курсів валют на рух грошових потоків.
4. Особливості заповнення звіту про власний капітал і приміток до річної фінансової звітності.
5. Включення до консолідованої звітності статей фінансової звітності зарубіжного підрозділу.
6. Форми статистичної звітності суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.
7. Особливості складання декларації про валютні цінності, доходи та майно, що знаходяться за межами України.

Завдання для самостійного виконання

Завдання 1.

На підставі наведених вихідних даних необхідно: скласти журнал реєстрації господарських операцій, зазначити первинні документи, якими оформляються наведені операції; скласти Баланс та Звіт про фінансові результати.

Таблиця 1 - Залишки на рахунках бухгалтерського обліку на початку поточного року

Номер рахунку		Варіанти				
		1,8,11,13,22	2,9,10,19, 23	3,4,14,15, 21	5, 16,17, 25	6,12, 24,7, 18, 20
10		365000	182500	547500	91250	292000
13		75000	37500	112500	18750	60000
205		5000	2500	7500	1250	4000
28		64400	32200	96600	16100	51520
311		47300	23650	70950	11825	37840
312.1	грн	40400	20200	60600	10100	32320
	дол. США	5050	2525	7575	1262,5	4040
312.2	грн	1200	600	1800	300	960
	Руб.	4800	2400	7200	1200	3840
372		500	250	750	125	400
361		32500	16250	48750	8125	26000
40		369400	184700	554100	92350	295520
441		7700	3850	11550	1925	6160
631		83400	41700	125100	20850	66720
685		5922	2961	8883	1480,5	4737,6

- Курс долару 8,0 грн. за дол. США
- Курс рос. рубля 0, 25 коп. за руб.

Таблиця 2 - Господарські операції, які відбулися на підприємстві у першому кварталі поточного року

№	Господарська операція	Варіанти				
		1,8,11,13,22	2,9,10,19, 23	3,4,14,15, 21	5, 16,17, 25	6,12, 24,7, 18, 20
1	Перераховано аванс іноземному постачальнику за товари (дол. США)	5000	2500	7500	1200	4000
	Курс НБУ на дату авансу	8,15	8,21	8,18	8,11	8,2
2	Отримано грошові кошти від вітчизняних покупців за відвантажену у минулому місяці продукцію	32500	16250	48750	8125	26000
3	Одержані від іноземного постачальника товари за якими було сплачено аванс	5000	2500	7500	1200	4000
	На митниці сплачено мито 3% від вартості	Розрахувати самостійно				
	Сплачено ПДВ 20%	Розрахувати самостійно				
	Курс на момент оформлення ВМД	8,2	8,15	8,21	8,3	8,1
4	Продано товари вітчизняним покупцям (в т.ч. ПДВ)	60000	25000	65000	30000	35000
	Собівартість реалізованих товарів	32000	18000	38000	23000	22000
5	Отримано кредит в іноземній валюті	10000	20000	5000	7000	8000
	Курс НБУ на момент отримання кредиту	8,1	8,15	8,21	8,3	8,1
6	Перераховані гривні для придбання іноземної валюти (дол. США)	5000	2500	7500	1200	4000
	Комісійна винагорода банку становить 1% від суми придбання					
	Курс МБВРУ	8,1	8,02	8,20	8,25	8,15
	Курс НБУ на дату зарахування валюти	7,9	7,95	7,85	7,82	7,97

Продовження табл.2

7	Придбано будівельні матеріали у вітчизняного постачальника (у т.ч. ПДВ)	36000	4200	4800	5400	5400
8	Нараховані відсотки за кредитом (дол. США)	50	30	40	20	35
	Курс НБУ на дату нарахування	8,2	8,02	8,25	8,30	8,2
	Курс НБУ на дату сплати	8,05	8,1	8,11	8,12	8,18
9	Продано товари на експорт (грн.)	44000	42000	16000	18000	16000
	Курс НБУ на момент відвантаження становив	8,05				
	Собівартість реалізації	36000	30000	8000	10000	8000
	Нараховано та сплачено мито	2% від вартості				
10	Отримано аванс від іноземного покупця	6000	4000	5000	2000	3000
	Курс НБУ на дату отримання авансу	8,1	8,2	8,15	8,0	8,05
	Відвантажено товари покупцеві	9000	8000	9000	4000	6000
	Нараховано та сплачено мито	2% від вартості				
	Курс НБУ на момент відвантаження становив	8,2	8,0	8,15	8,3	8,2

- Курс долару на кінець звітного кварталу становив 8,05 грн. за дол. США
- Курс рос. рубля на кінець звітного кварталу 0, 27 коп. за руб.

Заняття 14 АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета заняття: розглянути основні підходи до аналізу ЗЕД, які ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку і використовуються для прийняття управлінських рішень.

Завдання для самостійного вивчення

1. Аналіз експорту товарів.
2. Аналіз експорту робіт та послуг.
3. Аналіз структури експорту за країнами та товарам.
4. Основні критерії оцінки рентабельності експорту.
5. Оцінка ефективності експортних операцій.
6. Оцінка ефективності імпорتنих операцій.
7. Оцінка виконання зобов'язань за контрактами.

Питання для самоперевірки

1. Дайте визначення поняттю «ефективність зовнішньоекономічної діяльності»?
2. Визначте аспекти зовнішньоекономічної діяльності та охарактеризуйте ці аспекти:
3. Які підходи існують до проведення аналізу зовнішньоекономічної діяльності?
4. Сформулюйте основні аналітичні підходи до визначення економічної ефективності компанії?

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Модуль 1

1. Предмет курсу.
2. Основна мета і завдання обліку зовнішньоекономічної діяльності.
3. Основні форми зовнішньоекономічної діяльності.
4. Зовнішньоторговельні операції та їх види.
5. Правила «Інкотермс» та їх застосування при визначенні первісної вартості товарів.
6. П(С)БО 21 «Вплив змін курсів валют», його структура і значення в обліку операцій в іноземній валюті.
7. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.
8. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності на території України.
9. Державне регулювання зовнішньоекономічних відносин.
10. Міжнародне законодавство щодо бухгалтерського обліку зовнішньої діяльності.
11. Монетарні та немонетарні статті балансу.
12. Особливості організації бухгалтерського обліку в розрізі відкриття окремих рахунків і субрахунків аналітичного обліку.
13. Стандарти та принципи, що застосовуються в обліку зовнішньоекономічної діяльності.
14. Паралельне ведення обліку в національній та іноземній валютах.
15. Місце дисципліни та її інтеграція.
16. Зовнішньоекономічний контракт (зміст, побудова, терміни, категорії та документація) як основне джерело інформації для відображення в бухгалтерському обліку операцій, що є предметом контракту
17. Порядок укладання договорів.
18. Розмежування витрат та особливості їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку.
19. Види валютних рахунків.
20. Іноземна валюта та інші активи, виражені в іноземній валюті — особливості відображення на рахунках бухгалтерського обліку.
21. Облік операцій з придбання іноземної валюти.
22. Облік операцій з продажу іноземної валюти.
23. Відображення в обліку курсових різниць.
24. Види та форми міжнародних розрахунків.
25. Відображення в обліку міжнародних розрахунків згідно з контрактом.
26. Види розрахунків.
27. Розрахунки за допомогою банківського переказу.
28. Розрахунки за допомогою документарного акредитива.
29. Розрахунки за допомогою документарного інкасо.

- 30. Гарантійні операції.
- 31. Курсові різниці, їх відображення в обліку та звітності.
- 32. Страхування фінансових ризиків.
- 33. Сутність факторингу.
- 34. Бухгалтерський облік експорту товарів за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок.
- 35. Документальне оформлення експортних операцій.
- 36. Документальне оформлення імпорتنих операцій.
- 37. Терміни розрахунків у зовнішньоекономічній діяльності.
- 38. Облік експортних робіт, послуг, прав.
- 39. Синтетичний та аналітичний облік експортних операцій.
- 40. Облік авансових платежів і гарантійних (дзеркальних) сум при експортних операціях.
- 41. Облік експорту товарів на умовах комерційного кредиту.
- 42. Облік продажу експортних товарів через посередника.
- 43. Документальне забезпечення облікових операцій з експорту товарів.
- 44. Особливості експорту робіт.
- 45. Облік закупівлі імпорتنих товарів за умов прямого виходу підприємства на зовнішній ринок.

Модуль 2

- 46. Синтетичний та аналітичний облік імпорتنих операцій.
- 47. Порядок оподаткування імпорتنих операцій.
- 48. Облік імпорتنих робіт, послуг, прав.
- 49. Порядок визначення митної та первісної вартості імпортованих товарів.
- 50. Облік авансових платежів і гарантійних (дзеркальних) сум при імпорتنих операціях.
- 51. Облік імпорту товарів на умовах комерційного кредиту.
- 52. Облік закупівлі імпорتنих товарів через посередника.
- 53. Документальне забезпечення облікових операцій.
- 54. Особливості відображення в обліку експортної частини бартерної операції в зовнішній торгівлі.
- 55. Особливості відображення в обліку імпорتنної частини бартерної операції в зовнішній торгівлі.
- 56. Спеціальні режими при здійсненні бартерних операцій — застава, гарантія та їх відображення в системі бухгалтерського обліку.
- 57. Поняття давальницької сировини та зміст операцій з нею.
- 58. Види здійснення операцій з давальницькою сировиною.
- 59. Експорт давальницької сировини.
- 60. Імпорт давальницької сировини.
- 61. Реалізація готової продукції у країні переробки.

62. Реалізація готової продукції у третіх країнах.
63. Повернення готової продукції в країну замовника.
64. Спільна реалізація готової продукції.
65. Компенсація витрат за переробку сировини.
66. Види та форми лізингових операцій.
67. Облік лізингових операцій.
68. Облік реекспортних операцій.
69. Облік реімпортних операцій.
70. Облік консигнаційних операцій.
71. Облік компенсаційних операцій.
72. Облік розрахунків, пов'язаних з відрядженням за кордон.
73. Організація та регулювання іноземного інвестування в економіку України.
74. Облік формування статутного фонду та його змін.
75. Операції, пов'язані зі зміною структури статутного фонду.
76. Облік статутного фонду акціонерного товариства.
77. Операції, пов'язані зі зміною величини статутного фонду.
78. Формування фінансових результатів від зовнішньоекономічних операцій.
79. Облік використання прибутку в спільних підприємствах.
80. Види фінансової звітності, що складається суб'єктами підприємницької діяльності в Україні.
81. Завдання та методи економічного аналізу в зовнішньоекономічній діяльності.
82. Основні фінансові коефіцієнти та методика їх розрахунку.
83. Порядок ведення касових операцій в іноземній валюті.
84. Бухгалтерський облік касових операцій в іноземній валюті.
85. Платіжні документи, що використовуються при готівкових і безготівкових розрахунках.
86. Бухгалтерський облік операцій з поточного рахунку в іноземній валюті.
87. Організація та регулювання іноземного інвестування в економіку України.
88. Порядок укладання договорів.
89. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності на території України.
90. Лізингові операції та їх облік.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

У робочому навчальному плані з дисципліни «Облік ЗЕД» передбачено 64 години аудиторних занять, 98 годин самостійної роботи, що в сумі становить 162 години. Після вивчення дисципліни заплановано іспит. Тривалість навчального семестру – 16 тижнів. Розрахунковий рейтинг з дисципліни становить – 100 балів, з яких 20 балів отримує студент за належне виконання самостійних завдань. Самостійні завдання запропоновано студентам у формі чотирьох завдань, які оцінюються таким чином (дивись таблицю).

Види навчальної діяльності	Максимальна кількість балів за увесь курс	Максимальна кількість балів за одне завдання	Складові максимального балу
Самостійне завдання (кількість - 4)	20	5	1 бал – належне оформлення роботи; 1 бал – своєчасне виконання роботи; 3 бали – повнота та правильність вирішення поставлених завдань.

Терміни подачі самостійних завдань на перевірку встановлюються та узгоджуються студентами і викладачами під час лекційних та практичних занять.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» № 959-XII (із змінами і доповненнями) від 16.04.91 р. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua
2. Закон України «Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах» від 15 вересня 1995 р. № 327/95-ВР. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07. 99 р №996-XIV Режим доступу: // www.rada.gov.ua
4. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12. 2000 р. № 2121-III, зі змінами та доповненнями. – Режим доступу:// www.rada.gov.ua
5. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12 липня 2001 р. № 2664-III. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua
6. Закон України «Про режим іноземного інвестування» 19.03.1996 № 93/96-ВР – Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80>
7. Закон України від 23.12.1998р. № 351-XIV «Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності» IV – Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/351-14>
8. Закон України «Про державну статистику» від 17.09.1992 № 2614-XII – Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2614-12>
9. Господарський кодекс України від 16.01.2003 №435 – IV – Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
10. Цивільний кодекс України від. № від 16.01.2003 № 435-IV– Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
11. Митний кодекс України. від 11. липня.2002 № 92-IV – Режим доступу: // www.rada.gov.ua
12. Податковий кодекс України, затверджений Верховною Радою України 02 грудня 2010 р., №2755-VI. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua
13. Декрет КМУ від 19.02.93 р. «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» №15-93. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua
14. Наказ Президента України «Про регулювання порядку отримання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів і застосування штрафних санкцій за порушення валютного законодавства» від 27.06.99 р. № 734/99. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua
15. Наказ Мінфіну від 25.12.95 р. № 207 «Про затвердження форми Декларації про валютні цінності, доходи та майно, що належать резиденту України і знаходяться за її межами».
16. Постанова Правління НБУ «Положення про порядок отримання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів і надання резидентами позик в іноземній валюті нерезидентам», затверджене від 17.06.04 р. № 270. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua
17. Постанова №80 «Про перелік документів необхідних для здійснення митного контролю митного оформлення товарів і транспортних засобів, що

переміщуються через митний кордон України», затверджений КМУ від 01.02.2006 р.

18. Постанова КМУ "Про переміщення товарів через митний кордон України в режимі реімпорту" від 12.12.2002 р. № 1881 із змінами і доповненнями – Режим доступу: // www.ligazakon.ua.

19. Постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 № 98

20. Положення про валютний контроль, затвердженого постановою Правління НБУ від 08.02.2000 р. № 49

21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс» затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. N 87. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua

22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 затверджено наказом Міністерства фінансів України від 26.09.2011 р. №1204. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua

23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.09.2011 р. №1204. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua

24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. №246. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua

25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. №20. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua

26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.09.2011 р. №1204. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua

27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.09.2011 р. №1204. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua

28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.09.2011 р. №1204. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua

29. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.09.2011 р. №1204. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua

30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.09.2011 р. №1204. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua

31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 20 затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.09.2011 р. №1204. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua

32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», затверджене наказом Міністерства фінансів України № 193 від 10.08.2000 р. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua

ЗМІСТ

Вступ	4
Заняття 1. Загальні принципи та структура управління підприємствами, що оперують на міжнародних ринках.....	5
Заняття 2. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.....	5
Заняття 3. Зовнішньоекономічні контракти та особливості відображення зобов'язань в обліку.....	6
Заняття 4. Облік операцій з купівлі-продажу іноземної валюти.....	7
Заняття 5. Принципи оформлення первинної документації при здійсненні ЗЕ-операцій.....	7
Заняття 6. Облік кредитних операцій.....	9
Заняття 7. Облік операцій з імпорту.....	9
Заняття 8. Облік операцій з експорту.....	10
Заняття 9. Облік консигнаційних та комісійних операцій.....	11
Заняття 10. Облік операцій з давальницькою сировиною.....	11
Заняття 11. Облік лізингових операцій та фінансових інвестицій.....	12
Заняття 12. Облік бартерних операцій у ЗЕД.....	13
Заняття 13. Звітність суб'єктів ЗЕД	14
Заняття 14. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності питання для підготовки до модульного контролю	16
Питання для підготовки до модульного контролю.....	17
Критерії оцінки знань студентів.....	20
Список джерел інформації.....	21

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійних занять з дисципліни
«Облік зовнішньоекономічної діяльності»
(для студентів спеціальності 7.030509 «Облік і аудит»)

Укладач: РЕТА Марина Володимирівна

Відповідальний за випуск О.В. Манойленко

Роботу до видання рекомендував проф. М.І. Погорелов

Редактор Єфремова М.П.

План 2013 р., поз. 191

Підп. до друку __.__.__. Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.
Друк – ризографія. Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 1,4.
Наклад 50 прим. Зам. № _____. Ціна договірна.

Видавничий центр НТУ «ХПІ». 61002, Харків, вул. Фрунзе, 21.
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК №3657 від 24.12.2009 р.

Друкарня НТУ «ХПІ».
61002, Харків, вул. Фрунзе, 21.